

P Ā R S K A T S

Par Jēkabpils novada bāriņtiesas darbību 2014.gadā

Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 5.panta ceturto daļu un Jēkabpils novada bāriņtiesas nolikumu, bāriņtiesa sniedz pārskatu par savu darbību par iepriekšējo darba periodu. Veicot pārskata sagatavošanu, Jēkabpils novada bāriņtiesa sniegs ziņas ievērojot *Fizisko personu datu aizsardzības likuma* nosacījumus un *Bāriņtiesas likuma* 17.panta pirmās daļas un 78.pantā minēto aizliegumu par ziņu izpaušanu trešajām personām, pildot amata pienākumus.

Jēkabpils novada bāriņtiesa ir izveidota 2009.gada 1.oktobrī, pamatojoties uz Jēkabpils novada domes sēdes lēmumu (2009.gada 20.augusta protokols Nr.5, 1§) (turpmāk tekstā – bāriņtiesa). **Bāriņtiesa darbojas vadoties no saistošajiem normatīvajiem aktiem, publiskajiem tiesību principiem un saskaņā ar Jēkabpils novada bāriņtiesas nolikumu**, kurš apstiprināts ar Jēkabpils novada domes 2009.gada 15.oktobra lēmumu (protokols Nr.8, 35§). Atbilstoši *Bāriņtiesu likuma* 4.panta otrajai daļai un 17.panta nosacījumiem, ***bāriņtiesa prioritāri nodrošina bērna vai aizgādībā esošas personas tiesības un tiesisko interešu aizsardzību***, tai skaitā arī, *izskata iesniegumus un sūdzības, izšķir domstarpības, piedalās lietu izskatīšanā tiesā un sniedz atzinumus pēc tiesas pieprasījuma, sadarbojas ar valsts un pašvaldības iestādēm, informē sociālo dienestu vai citu atbildīgo institūciju par ģimenēm, kurās netiek pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana un kurām nepieciešama palīdzība, sniedz palīdzību bērnam vai citai ar ierobežotu rīcībspēju personai, kura pēc palīdzības ir vērsusies bāriņtiesā, kriminālprocesa likumā noteiktajos gadījumos pārstāv bērnu vai aizgādībā esošu personu kriminālprocesā, pieņem lēmumus, saskaņā ar lietā iegūtajiem materiāliem, veic apliecinājumu un citu uzdevumu izpildīšanu.*

Bāriņtiesa, izpildot amata pienākumus septiņos Jēkabpils novada pagastos, ir pārņēmusi un iesākusi lietas, atbilstoši ierosinot administratīvo procesu, no kurām pārskata periodā 119 lietas bija aktīvas, tai skaitā lietas:

1. Vecāku un bērnu personiskās un mantiskās attiecības (lietas par bērna mantas pārvaldīšanu, lietas par vecāka aprūpē esoša bērna nodošanu citas personas aprūpē Latvijā).
2. Bērna aizgādības tiesību pārtraukšana un atjaunošana (lietas par valsts sociālā pabalsta izmaksu citai personai, lietas par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu un atjaunošanu, par prasības sniegšanu tiesā par aizgādības tiesību atņemšanu un atjaunošanu, lietas par atzinuma sniegšanu pēc tiesas pieprasījuma par atsevišķu aizgādību, par aizgādības tiesību atņemšanu pēc personas pieprasījuma, saskarsmes tiesības u.c.).
3. Adopcija.
4. Aizbildnība (lietas par bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu ievietošanu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās, lietas par aizbildņa iecelšanu).
5. Audzģimenes.
6. Aizgādība (lietas par aizgādņa iecelšanu personām ar ierobežotu rīcībspēju, aizgādņa atcelšanu vai atlaišanu no pienākumu pildīšanas, lietas par aizgādņa iecelšanu promesošo vai pazudušo personu mantai vai mantojumam).
7. Mantojuma lietu kārtošana un mantojuma apsardzība (lietas par mantojamās mantas aprakstīšanu, novērtēšanu un nodošanu glabāšanā).
8. Apliecinājumu izdarīšana un citu funkciju pildīšana.

Viens no svarīgākajiem bāriņtiesas uzdevumiem ir risināt problēmsituācijas, nodrošinot un ievērojot vislabākās bērnu intereses. 2014.gadā bāriņtiesa ir informējusi pašvaldības sociālo

dienestu par **15** ģimenēm, kurām būtu pievēršama pastiprināta uzmanība, jo ģimenēs tika saskatītas sociālās problēmas.

Atbilstoši faktiskajai situācijai, **2014.gadā bāriņtiesa ir pieņēmusi 24 lēmumus un atzinumus lēmumu veidā** (Jēkabpils novada Dignājas pagastā – 8 lēmumi, Jēkabpils novada Zasas pagastā – 6 lēmumi, Jēkabpils novada Ābeļu pagastā – 2 lēmumi, Jēkabpils novada Dunavas pagastā – 1 lēmums, Jēkabpils novada Kalna pagastā – 1 lēmums, Jēkabpils novada Leimaņu pagastā – 1 lēmums, Jēkabpils novada Rubenes pagastā – 1 lēmums). Lēmumi tika pieņemti jautājumos par aizgādības tiesību pārtraukšanu un pārtraukto aizgādības tiesību atjaunošanu vecākiem, par prasības pieteikumu sniegšanu tiesā par aizgādības tiesību atņemšanu vecākiem, par ievietošanu audžuģimenēs, par aizbildnības nodibināšanu un aizbildņu iecelšanu, par atļaujas došanu uzturēties bioloģisko vecāku dzīvesvietā u.c. 2014.gadā neviens no bāriņtiesas lēmumiem netika atcelts.

Visu 2014.gadu tika veikts darbs ar Jēkabpils novada administratīvajā teritorijā faktiski dzīvojošām un deklarētām ģimenēm, kurās tika saskatītas problēmas bērnu tiesību ievērošanā. Tika plānota un veikta sadarbība ar vecākiem (piesaistot atbilstošus speciālistus). Dažām no šīm ģimenēm tika konstatēti uzlabojumi ģimeniskajā vidē, jo šie vecāki sadarbojās, ievēroja speciālistu ieteikumus un iesaistījās atbalsta programmās, veicot noteiktos pienākumus. Minēto darbību rezultātā 2014.gadā **9 ģimenēs bērni netika izņemti no savu bioloģisko vecāku aprūpes**, jo ģimenēs tika nodrošinātas bērnu tiesības.

Uz šo brīdi Jēkabpils novada bāriņtiesa ir ievietojuši **10 bērnus audžuģimenēs**. Četri no mūsu novada bērniem atrodas mūsu audžuģimenē. Atbilstoši saistošajiem normatīvajiem aktiem, 2014.gadā tika veikta atkārtota audžuģimeņu izvērtēšana (apsekošana, sarunas, informācijas iegūšana no skolas, psihologa piesaiste atzinuma sniegšanai, slēdzieni no speciālistiem u.c.) un tika atzīts, ka audžuģimenēs tiek ievērotas bērnu tiesības un labākās intereses.

Šobrīd jau tikai 3 bērni (uzsākot 01.10.2009. Jēkabpils novada bāriņtiesas darbību – **14**) ir ievietoti un atrodas ilgstošās sociālās aprūpes iestādēs. Bērniem ik gadu tiek veiktas izvērtēšanas par iespējām piemeklēt ģimenisku dzīves vidi, bet objektīvi faktori ir šķērslis bērnu dzīvesvietas maiņai.

Ik gadus, arī 2014.gadā tika veiktas aizbildņu ģimeņu apsekošanas, notika sarunas ar aizbildņiem un bērniem, tika apsekota bērnu manta un izvērtēta bērnu mantas uzraudzība un apsaimniekošana. Uz šo brīdi **22 bērni** ar Jēkabpils novada bāriņtiesas lēmumu ievietoti aizbildņu ģimenēs, bet papildus vēl tiek veikta uzraudzība tām aizbildņu ģimenēm, kurās bērni ir ievietoti pamatojoties uz citu bāriņtiesu lēmumiem.

Pildot bāriņtiesas funkcijas, katrā lietā tiek ievietoti nepieciešamie dokumenti objektīva lēmuma pieņemšanai. Lai pieņemtu motivētus lēmumus, bāriņtiesa ir gatavojusi lietas, savācot dažādus materiālus: ziņas, informāciju un atzinumus no trešajām personām, veicot apsekošanas, sarunas. 2014.gadā bāriņtiesa ir nosūtījusi 303 vēstules (papildus pielikumus) lietu materiālu nodrošinājumam, veikusi aptuveni 1503 konsultācijas, pārrunas un 492 apsekošanas gan aprūpes iestādēs, gan ģimenēs.

Jēkabpils novada bāriņtiesa 2014.gadā ir griezusies rajona tiesās ar prasības pieteikumiem. Tika ierosinātas civillietas 6 vecākiem par aizgādības tiesību atņemšanu. Notika sadarbība ar policiju, psihologiem, narkologiem, psihietriem, ģimenes ārstiem un skolām. Plaša sadarbība tika veikta ar citām bāriņtiesām un sociālajiem dienestiem visā Latvijas Republikas teritorijā.

2014.gadā Jēkabpils novada bāriņtiesu ir pārbaudījušas un izvērtējušas vairākas institūcijas:

1. 2014.gada 13.februārī Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija, veicot pārbaudi, Jēkabpils novada bāriņtiesas darbu atzina par ļoti labu, neuzrādot pārbaudes aktā nevienu uzdevumu turpmākai bāriņtiesas darbībai.
2. 2015.gada 6.janvārī Valsts bērnu tiesību aizsardzības veica izlases veida lietas par bāriņtiesas darbību pārbaudi (par 2014.gadu), kuras rezultātā konstatēts, ka Jēkabpils novada bāriņtiesa darbojas atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Jēkabpils novada bāriņtiesa ir veikusi uzdevumus, nodrošinot pakalpojumus Jēkabpils novada iedzīvotājiem (darījumu apliecināšana, testamentu sastādīšana un atsaukšana, pilnvaru

sagatavošana, apliecināšana un atsaukšana, kopiju, norakstu, izrakstu pareizības apliecināšana, nostiprinājumu lūgumu sastādīšana, parakstu apliecināšana u.c.), 2014.gadā iekasējot valsts nodevas EUR 3074 apmērā:

1. Jēkabpils novada Ābeļu pagastā – EUR 1135;
2. Jēkabpils novada Dignājas pagastā – EUR 196;
3. Jēkabpils novada Dunavas pagastā – EUR 292;
4. Jēkabpils novada Kalna pagastā – EUR 379;
5. Jēkabpils novada Rubenes pagastā – EUR 492;
6. Jēkabpils novada Zesas pagastā – EUR 257;
7. Jēkabpils novada Leimaņu pagastā un administrācijā – EUR 323.

Arī 2015.gadā Jēkabpils novada bāriņtiesa veic darba uzdevumus atbilstoši saistošo normatīvo aktu prasībām un turpinās darbu pie izvirzītajām prioritātēm, tas ir:

1. Meklēs iespējas bāreņiem un bez vecāku gādības bērniem nodrošināt ģimenisku vidi.
2. Atkārtoti uzrunās novada iedzīvotājus par audžuģimeņu izveidi un aizbildnības nodibināšanu.
3. Veiks uzraudzību aizbildņu un aizgādņu darbībā.
4. Sociālajam dienestam sniegs informāciju un piedalīsies darbā ar ģimenēm, kurās nav pietiekami nodrošināti apstākļi bērnu izglītībai un audzināšanai, lai saglabātu iespēju bērnam uzaug bioloģiskajā ģimenē.
5. Piedalīsies aizbildņu apmācību organizēšanā.

Jēkabpils novada bāriņtiesas priekšsēdētāja I.Gusāre